

5.4. Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

5.4.1. Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

- vyučuje se v prvním a druhém ročníku dvě hodiny týdně, ve třetím ročníku tři hodiny.
- pozorování a pojmenovávání věcí, jevů a dějů, jejich vzájemných vztahů a souvislostí
- utváří se prvotní obraz světa
- poznávání sebe i nejbližšího okolí
- seznámení s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy
- vnímání lidí a vztahů mezi nimi
- všímání si podstatných stránek i krásy lidských výtvarů a přírodních jevů
- porozumění světu kolem sebe a vnímání základních vztahů ve společnosti
- porozumění soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům
- chápání současnosti jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti

Vzdělávací obsah je členěn do pěti tematických okruhů:

- Místo, kde žijeme – důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků
- Lidé kolem nás – upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi, seznámení se se základními právy a povinnostmi
- Lidé a čas – orientace v dějích a čase
- Rozmanitost přírody – poznávání Země jako planety sluneční soustavy, poznávání proměnlivosti a rozmanitosti živé i neživé přírody
- Člověk a jeho zdraví – základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a první pomoci a bezpečném chování v různých životních situacích. Poznávání sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti.

Kompetence k učení

Žáci jsou vedeni k objevování a poznávání všeho, co je zajímavé a v čem by v budoucnu mohli uspět. Poznávají podstaty zdraví a příčin nemocí, upevňují preventivní chování. Učí se orientaci ve světě informací v časovém a místním propojování historických, zeměpisných a kulturních informací. Učitel pomáhá žákům třídit a řešit informace podle zvolených nebo zadaných kritérií. Motivuje je pro celoživotní učení.

Kompetence k řešení problému

Žáci si upevňují účelné rozhodování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti i zdraví druhých. Poznávají a ovlivňují svou jedinečnost. Učitel pomáhá žákům, aby došli k samostatným objevům, řešením a závěrům. Učí žáky pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi a využívat různých informačních zdrojů.

Kompetence komunikativní

Žáci si rozšiřují slovní zásobu v osvojovaných tématech, jsou vedeni k samostatnému vystupování a jednání, k efektivní, bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci. Učí se pojmenovávat pozorované skutečnosti a zachycují je ve vlastních projevech, názorech a výtvorech. Přirozeně vyjadřují pozitivní city ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí. Učitel podporuje u žáků prezentaci jejich myšlenek a názorů, vzájemnému naslouchání a zdůvodňování svých závěrů.

Kompetence sociální a personální

Žáci se učí pracovat ve skupině, efektivně spolupracují na řešení problému, učí se respektovat názory druhých, přispívají k diskusi. Učitel vede děti k tomu, aby věcně argumentovaly a uměly přijmout a ocenit názory druhých.

Kompetence občanské

Učitel podporuje u žáků utváření ohleduplného vztahu k přírodě i kulturním výtvarům, motivuje žáky hledat možnosti aktivního uplatnění ochrany přírody. Žáky vede k respektování pravidel.

Kompetence pracovní

Žáci jsou vedeni k utváření pracovních návyků v jednoduché, samostatné i týmové činnosti. Učí se používat různé materiály, nástroje a vybavení. Učitel zohledňuje soudobý vztah poznání technického rozvoje.

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Prvouka

Ročník: 1.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků a jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle, projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí 	<p>Místo kde žijeme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - škola a její blízké okolí, cesta do školy, bezpečnost <p>Lidé kolem nás:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina a život v rodině - svátky v rodině - povolání <p>Lidé a čas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dny v týdnu, roční období, orientace v čase - režim dne <p>Rozmanitost přírody:</p> <ul style="list-style-type: none"> - příroda na podzim v lese, sadu, zahradě a na poli - živočichové a rostliny v zimě - příroda, rostliny a živočichové na jaře - nejznámější ptáci, domácí zvířata - příroda v létě <p>Člověk a jeho zdraví:</p> <ul style="list-style-type: none"> - člověk a péče o zdraví, základní hygienické návyky - zdravá výživa, režim dne - ví, které potraviny jsou zdraví prospěšné a které nikoli <ul style="list-style-type: none"> - dopravní výchova, bezpečnost 	<p>OSV – Seberegulace a sebeorganizace – regulace vlastního jednání</p> <p>OSV – Sebepoznání a sebepojetí – moje vztahy k druhým lidem</p> <p>OSV – Rozvoj schopnosti poznávání – cvičení dovedností zapamatování</p> <p>ČJ – krátká říkadla a básně o přírodě</p> <p>OSV – Rozvoj schopnosti poznávání – cvičení pozornosti a soustředění</p> <p>PV – zvířátka z přírodnin</p> <p>EV – Ekosystémy – les, pole, vesnice</p> <p>VV – práce s využitím přírodnin</p> <p>OSV – Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vycházka do blízkého okolí školy - ústní zkoušení - řízený rozhovor - demonstrace na modelové situaci - samostatná práce v Prvouce - řízený rozhovor - ústní zkoušení - ústní zkoušení - samostatná práce v Prvouce - praktické předvedení na modelové situaci - jednoduché test - skupinová práce - řízený rozhovor

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných</p> <ul style="list-style-type: none"> • ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek • ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech 	<p>- telefonní čísla na tísňové linky, přivolá pomoc</p> <p>- kontakt s neznámou osobou - rozhovor na tísňové lince</p> <p>- evakuace, stav ohrožení</p>		

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Prvouka

Ročník: 2.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí ČJS-3-1-02 začlení svou obec(město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě) ČJS-3-1-03 rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků a jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a o činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí, na příkladech porovnává minulost a současnost ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích ČJS-3-4-02 roztrídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé 	<p>Místo, kde žijeme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - škola, prostředí školy, blízké okolí školy - cesta do školy - náš domov, obec, vlast <p>Lidé kolem nás:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rodina - práce a volný čas - náš domov <p>Lidé a čas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - čas, orientace podle hodin, kalendářní rok - minulost, současnost a budoucnost <ul style="list-style-type: none"> - zvyky a tradice - povolání <p>Rozmanitost přírody:</p> <ul style="list-style-type: none"> - změny v přírodě v průběhu celého roku, živočišné ve volné přírodě - zelenina a její druhy - ovocné stromy a jejich plody 	<p>OSV – Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti, soustředění, cvičení dovedností zapamatování</p> <p>HV – státní hymna</p> <p>OSV – Psychohygiena – dobrá organizace času OSV – Seberegulace – plánování učení</p> <p>OSV – Rozvoj schopností poznávání – cvičení pozornosti a soustředění, dovedností zapamatování</p> <p>ČJ – čtení – příběhy o přírodě</p> <p>EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí – ochrana přírody</p> <p>OSV – Sebepoznání a sebepojetí –</p>	<ul style="list-style-type: none"> - samostatná práce - test - popis - výtvarná práce (obrázek) - test - samostatná práce v pracovním sešitě - demonstrace na modelu hodin - test - test, ústní zkoušení - skupinová práce - samostatná práce v pracovním sešitu - popis - problémová úloha - exkurze do zahradnictví - praktické předvedení – živé květiny - výstavka hub - podle možnosti úklid okolí školy – sběr odpadu - řešení modelové situace

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>lokalitě</p> <ul style="list-style-type: none"> • ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů • ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle, projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví • ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času, uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných • ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek • ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech 	<ul style="list-style-type: none"> - proměny přírody na jaře – rostliny, živočichové, květiny - lesy – ochrana přírody - u vody a ve vodě, vodní živočichové - suroviny a výrobky <p>Člověk a jeho zdraví:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost, dopravní výchova - zimní sporty – zásady pobytu na horách - člověk, naše tělo, vnitřní orgány, smysly, kostra - nemoc a úraz, první pomoc - hygiena a čistota <p>- integrovaný záchranný systém</p>	<p>moje tělo, co o sobě vím a co ne</p> <p>OSV – Psychohygiena – doved. zvládání stresových situací</p>	<ul style="list-style-type: none"> - test - samostatná práce v prac. sešitu - praktické předvedení ošetření drobného zranění

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vyučovací předmět: Prvouka

Ročník: 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí ČJS-3-1-02 začlení svou obec(město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě) ČJS-3-1-03 rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků a jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu, interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž 	<p>Místo kde žijeme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - domov, bydliště, rodiště - škola – cesta do školy - naše obec - orientace v místě bydliště - země, v níž žijeme, orientace v krajině, povrch a využití krajiny, voda v krajině - naše vlast - orientace v krajině, hlavní světové strany - vliv člověka na krajinu a životní prostředí - EU, státní symboly <p>Lidé kolem nás:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rodina – příbuzenské a mezigenerační vztahy - škola – spolužáci a jejich povahové vlastnosti - lidská činnost a tvořivost - život a funkce rodiny, práce fyzická a duševní - pravidla slušného chování <p>Lidé a čas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v čase a časový řád - jak žili lidé dříve - čas jako fyzikální veličina - kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období - státní svátky a významné dny - pověsti - rodný kraj 	<p>OSV – Psychohygiena – zvládání stresových situací, hledání pomoci při potížích</p> <p>ČJ – čtení – vyhledávání článků, pís. záznamů o Raspenavě</p> <p>VMEGS – Evropa a svět nás zajímá – naši sousedé v Evropě</p> <p>OSV- Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy, empatie, respektování MKV – Kulturní difference – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti MKV – Lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sestaví plán okolí svého bydliště - řešení modelové situace - test - ústní zkoušení - samostatná práce – práce s mapou - test - test - skupinová práce - test

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>zdraví jiných</p> <ul style="list-style-type: none"> ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech 	<ul style="list-style-type: none"> - postup v případě ohrožení, požáry- příčiny a prevence - integrovaný záchranný systém 	<p>VDO – Občan, občanská společnost a stát – občan jako odpovědný člen společnosti</p> <p>OSV – Seberegulace a sebeorganizace cvičení sebekontroly, sebeovládání</p> <p>OSV – Psychohygiena – hledání pomoci při potížích</p> <p>OSV – Komunikace – dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci</p> <p>OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ústní zkoušení - skupinová práce - test - praktická pozorování v terénu - praktické práce v terénu se zaměřením na ochranu životního prostředí - popis modelu - test - samostatná práce - názorné chování v modelové situaci - předvedení v modelové situaci